

Organ: Klientrådet för äldre personer

Tid: 24.4.2023 kl. 14.00–16.40

Plats: Y3, Trana

Närvarande:

Dumell Gurli	medlem
Fant Håkan	medlem
Finnberg Ulla	medlem
Koski Kirsti	medlem
Knuts Gun	medlem
Lindholm Jari	medlem
Löv Pehr	medlem
Möuts Fjalar	medlem
Nyby Eila	medlem
Nylund Mariann	medlem
Peltomäki Pirjo	medlem
Pertola Jussi	medlem
Söderback Birgitta	medlem
Toikka-Klutse Reija	medlem
Pia Vähäkangas	sektordirektör, äldre personer
Markus Råback	överläkare i geriatri
Paula Olin	överskötare för service som ges hem
Monika Björkqvist	representant för socialvården
Johanna Björkman	representant för projektet Framtidens social- och hälsocentral
Tarja Koukkunen	regional servicechef, Vasa–Laihela

Frånvarande: Finnberg Ulla, Knuts Gun

Sakkunniga: Kathy Guss, överskötare, kund- och servicehandledning
Satu Hautamäki, verksamhetsområdesdirektör, kund- och resurscentret
Paula Kullas, servicechef, hemrehabilitering
Kirsi Laitila, projektchef för projektet Framtidens social- och hälsocentral
Johanna Silfver-Forsbacka, projektanställd i projektet Framtidens social- och hälsocentral

Ordförande: Pia Vähäkangas

Sekreterare: Tarja Koukkunen

Program:

14.00-14.10	Kaffe
14.10-15.00	Elektronisk hälsokontroll och livsstilscoaching / Kirsi och Johanna
15.00-15.50	Tillgången till tjänster och Framtids- och anpassningsprogrammet, Kund- och resurscentret/ Kathy och Satu
15.50-16.00	Kort paus
16.00-16.33	Hemrehabilitering och Framtids- och anpassningsprogrammet, Rehabilitering / Paula
16.35-16.40	Praktiska frågor

Resolution 24.4.2023

Elektronisk hälsokontroll och livsstilscoaching

Johanna Silfver-Forsbacka, projektanställd och

Kirsi Laitila, projektchef för projektet Framtidens social- och hälsocentral, Österbottens välfärdsområde

Rådmedlemmarna bekantade sig med livsstilscoachingen med hjälp av Finger-modellen. De sakkunniga har använt Kivipeltos & Helenius bok från 2021 som källa: Hjärnhälsa, på dina fem fingrar. Förebygg och minska Alzheimers och minnesproblem. Finger-modellen omfattar följande delområden: hälsosam mat, fysisk aktivitet, hjärngymnastik, social aktivitet samt hantering av riskfaktorer för hjärt- och kärlsjukdomar. Därefter fick rådmedlemmarna bekanta sig med elektroniska hälsokontroller (finns på adressen: www.omaolo.fi) med hjälp av den egna mobilen och en presentation. De elektroniska hälsokontrollerna bygger på Finger-modellen (fem fingrar). I piloteringsfasen ska de elektroniska hälsokontrollerna genomföras på seniorrådgivningen före mottagningarna som görs i anslutning till 70-årskontrollerna. Dessutom kunde rådmedlemmarna bekanta sig med den elektroniska hälsokontrollen i pappersform. Målet med verksamhetsmodellen är att stöda äldres förmåga att bo hemma.

Rådmedlemmarna konstaterade:

- Hur ska befolkningen fås med? Svar: Via den seniorrådgivningsverksamhet som piloteras i Vasa på våren 2023, 70-åringarnas välfärds- och hälsokontroller bygger på Finger-modellen. Därutöver ska digitala livsstilscoachingsföreläsningar om Finger-verksamhetsmodellen lanseras i Österbotten
- Ensamboende och dementa utgör en utmaning. Hur ska man få kontakt med dem och få dem att förbinda sig till exempelvis motion? Ensamhet är en stor utmaning
- Olika boendeformer. Gemenskapsboende? Kunde den göra det lättare att upprätthålla aktiviteten? Det behövs en långsiktig plan om vem som ska ansvara för utvecklandet av boendeformerna? Föreningarnas deltagande? Samarbetet med takorganisationen för Österbottens föreningar? Pengarna får inte bli den enda avgörande faktorn när man dryftar serviceutbudet. Man borde hitta dem som får ett utbyte av gemenskapsboende och generellt av den här verksamhetsmodellen. Vad ska man göra om man inte har råd att genomföra behövliga förändringar exempelvis i fråga om måltiderna och motioneringen?
- Ett bra redskap för aktiva människor
- Den elektroniska hälsokontrollen är bra, man måste börja någonstans
- Även pensionärsföreningarna kunde ta med föreläsningsserien om Finger-modellen i deras program i höst. Vad avses med hem? Även serviceboende med heldygnsomsorg jämföras med hemmaboende. I det här hänseendet avser man nödvändigtvis inte det barndomshem varifrån man flyttat för kanske redan tiotals år sedan. Hemmet är den plats som betalar hyra för.

Tillgången till tjänster och Framtids- och anpassningsprogrammet, Kund- och resurscentret

Kathy Guss, överskötare, kund- och servicehandledning och

Satu Hautamäki, verksamhetsområdesdirektör, Kund- och resurscentret, Österbottens välfärdsområde

Överskötare Kathy Guss redogjorde för hur man strävat efter att förbättra tillgången till tjänster. Seniorlinjen har nu öppnats på försök i Vasaområdet. Verksamheten kommer i och med pilotförsöket att utvidgas att omfatta hela området. När man ringer seniorlinjen behöver man inte använda sig av nummernyheten, utan samtalet besvaras alltid av en människa.

Visserligen påverkar resurserna och antalet samtal det hur snabbt man kan besvara samtalet. Målet är att samtalen ska besvaras så fort som möjligt. Seniorlinjens nummer är 06 218 9800.

Rådmedlemmarna konstaterade:

- Hur ska befolkningen informeras om detta? Svar: I tidningen Hembesöket i juni samt i regionens tidningar. Föreningarnas hus på Korsholmsesplanaden kunde också delta i förmedlingen av denna information. Kan vårdbehovet bedömas med hjälp av textmeddelanden om personen i fråga är exempelvis dövstum? Svar: Det är ännu inte möjligt att uträtta ärenden med hjälp av textmeddelanden, men detta ska vidarebefordras. I dylika situationer kan även en anhörig ringa i stället för kunden. Ofta måste man vänta länge på att ringbud ska besvaras. Har man funderat över hur detta ska lösas?
Svar: Det finns ännu kommunvisa skillnader i återuppringsfunktionen, eftersom man fortfarande använder många olika telefonsystem i området. I framtiden när man har ett gemensamt telefonsystem kommer det här att kunna fås att fungera bättre och då kan även de kommunspecifika menyerna tas bort. När systemen fås samspelta kan även återuppringsfunktionerna koordineras tydligare

Verksamhetsområdesdirektör Satu Hautamäki redogjorde för Framtids- och anpassningsprogrammet på Kund- och resurscentret samt de utvecklingsåtgärder med vilka kostnadsstegringen ska stävjas och kostnaderna minskas. Grupperna har bland annat sett över användningen av köpta personaltjänster, rekryteringen av anställda samt möjligheten att utveckla e-tjänsterna.

Rådmedlemmarna kommenterade:

- Socialvården nämndes för första gången trots att den utgör en stor del av social- och hälsovården i välfärdsområdet. Hur har personer som pratar annat än svenska och finska tagits i beaktande i servicen?
Svar: Tolk tjänster kan användas. Man samarbetar dagligen med tolkcentralen. Sju procent av befolkningen i välfärdsområdet pratar något annat språk än svenska eller finska.

**Hemrehabilitering och Framtids- och anpassningsprogrammet, Rehabilitering
Paula Kullas, servicechef för hemrehabilitering, Österbottens välfärdsområde**

Servicechef Paula Kullas redogjorde för hemrehabiliteringen samt om de utvecklingsåtgärder som påbörjats och planeras inom rehabiliteringen. Med hemrehabilitering avses den service som tillhandahålls hemma hos kunden. Hemrehabilitering inrymmer förutom kartläggningar av miljö och rekommendationer av ändringsarbeten även individuell träning som ska bidra till att kunden kan klara av bestyren i vardagen både där hemma och utanför hemmet. Dessutom handleds kunden i hur hen kan upprätthålla sin egen funktionsförmåga. Boendeservice med heldygnssorg jämföras med boende hemma. Målet är att kunden ska kunna utskrivas direkt från den specialiserade sjukvården, exempelvis efter en operation (såsom en höftoperation) direkt hem. På så sätt kan vistelsen på vårdavdelningen förkortas och servicebehovet minskas. På så sätt kan man även undvika förflyttningar mellan olika vårdinrättningar, samtidigt som den egna, bekanta miljön underlättar rehabiliteringen och återhämtningen. Dessutom planerar man också att grunda ett team för effektiviserad hemrehabilitering bestående av förutom en läkare även av åtminstone en sjukskötare och närvårdare som ansvarar för vården av patienten. Hemrehabiliteringen omfattar även gruppverksamhet och servicehandledning.

Rådmedlemmarna konstaterade:

- Hemmet är den plats som betalar hyra för. Hur är det med rehabiliteringen av dementa personer? Hur kan de rehabiliteras så att de klarar sig hemma? Kullas: Sjukdomsfasen tas i beaktande, men ingen kan tvingas till rehabilitering om de inte själv vill delta. Lyckas i allmänhet i mycket lindriga demensfaser. Rehabilitering erbjuds även inom serviceboende och i samband med intervallperioder. Känner läkarna på VCS till den här verksamhetsmodellen? Kullas: Arbete görs för att främja kunskaperna om modellen. Vem vårdar om en är på sjukhuset och den andra som blir hemma inte klarar sig ensam? Det här kräver mer resurser. Man får inte se saker som endast en peng-/budgetfråga. Man måste också investera i livskvalitet och säkerhet.

Praktiska frågor

Rådet kom överens om att mötesresolutionen i fortsättningen gås igenom tillsammans och godkänns på det följande sammanträdet.

Nästa möte hålls på tisdagen den 5 september 2023 kl. 14 som ett närvaromöte.

Plats: Vasa centralsjukhus XC0.20 Gädda

Distribution   Styrgruppen för sektor för äldre personer

Paula Kullas
Heidi Kotanen
Kathy Guss
Satu Hautamäki
Kirsi Laitila
Johanna Silfver-Forsbacka